

Den danske Een Verden bevægelse 1946-70: Verdensføderalismen i Danmark

Finn Laursen

English summary

This chapter covers the last two years of the Danish World Federalist Youth organisation (Een Verdens Ungdom – EVU), which merged with the Danish Students UN Association in September 1970, to form the new organisation International Forum (Internationalt Forum), which was expected to continue as a member of both the World Federalist Youth (WFY) and the International Student Movement for the United Nations (ISMUN). The statutes of the new organisation included a clear commitment to continue to work for work federalist goals, but the new organisation International Forum decided already in 1974 to become an anti-imperialist organisation, thus taking a leftist turn to a neo-Marxist analysis of the world situation.

During the years 1969-70 EVU continued with the usual activities: weekend courses on international issues, publishing the magazine Føderalist, debating and passing resolutions. Trips to and contacts with communist countries fell sharply after the Soviet military intervention in Czechoslovakia in 1968. Policy resolutions passed during the year included urging the Danish government to recognize North Vietnam, working for increased international cooperation to deal with pollution, stopping the killing of Indians in Brazil's Amazon, condemnation of U.S. military incursions in Cambodia – including also a protest letter sent the U.S. President Nixon -, support for work in developing countries (and Greenland) as alternative military service, support for dissolution of military alliances and criticism of NATO for starting civilian cooperation in the environmental area, which would cement the organisation and work against wider international environmental cooperation.

During most of 1969 Flemming Thøgersen continued a chairman of EVU. In November 1969 he wanted to step down and Finn Laursen (the author) was elected to the post. Vice chairman was Sven Hansen, who together with Flemming Thøgersen and Kirstine Hee negotiated the merger agreement with the UN student groups. During his tenure Finn Laursen sought to bring some of the ideas about "Dynamics for Peace", developed in the WFY into the organisation, inter alia organising a study group revisiting the world federalist movement's classical ideas, but also interjecting some of the insights of contemporary studies of international politics, including integrations theory. Sadly, those ideas did not survive long time in the new merged youth organisation. Luckily world federalism had a better fate in the new senior organization, FN-Forbundet, which remained an active member of both the World Federation of United Nations Associations (WFUNA) and the World Association of World Federalists (WAWF) during the years that followed.

1969

Den 30. januar 1969 udsendte EVU en pressemeddelelse vedr. anerkendelse af stater, i dette tilfælde specielt Nordvietnam (se Tekstboks 15.1).

Tekstboks 15.1: EVU-udtalelse vedrørende diplomatisk anerkendelse af andre stater, 30. januar 1969

Landsorganisationen Een Verdens Ungdom har dags dato vedtaget følgende udtalelse:
Een Verdens Ungdom har med beklagelse måttet konstatere, at mange lande lægger en politisk vurdering til grund for deres diplomatiske forbindelser med andre lande. Dette kan blive en alvorlig hindring for en videre udbygning af det internationale samarbejde.
Vi må derfor henstille til den danske regering, snarest at oprette normale diplomatiske forbindelser med regeringen i Nord-Vietnam, og i øvrigt virke for at Danmark får en tilfredsstillende diplomatisk repræsentation i alle lande.
Flemming Thøgersen (sign.)
landsformand

Kilde: Kopi i Een Verdens arkiv.

Resolutionen udsendtes til dagblade og pressebureauer, men bragtes kun af *Land og Folk*.¹

På EVU's rådsmøde i april 1969 overtog Frede Buchardt formandsposten for det politiske udvalg efter Carl Ingemann Jensen, der ønskede at fratræde.²

Den 23. maj 1969 vedtog EVU's råd en udtalelse vedrørende naturforurening (se Tekstboks 15.2).

Tekstboks 15.2: EVU-rådsudtalelse vedrørende naturforurening, 23. maj 1969

I anledning af den stigende naturforurening, der udgør en stor fare for folkesundheden, foreslår Een Verdens Ungdom, at der, evt. under Sundhedsstyrelsen, oprettes et oplysningsråd, der får som hovedopgave at orientere regering og befolkning om det moderne samfunds sundhedsforhold.
I erkendelse af, at Danmark ikke ensidigt kan løse problemet, opfordres regeringen til i samarbejde med WHO og UNESCO at søge problemet behandlet på internationalt plan.

Kilde: Tekst i unavngiven tekstsamling med udtalelser fra EVU 1962-69. Forfatterens arkiv.

På rådsmødet i september 1969 kunne landsformand Flemming Thøgersen fortælle om en rejse, han havde foretaget til Prag, Bukarest, Sofia og Beograd i sommerferien, hvor han havde møder med ledere i flere ungdomsorganisations og bl.a. også talte om udvekslingsrejser. Til stede ved det pågældende rådsmøde var Flemming Thøgersen, Ivar Lærkesen, Jette Gottlieb, Marion Thøgersen, Sven Hansen og Steen Thøgersen.³

Weekendkurser i efteråret 1969 inkluderede følgende to:

¹ Information tilføjet referat af rådsmøde i landsorganisationen Een Verdens Ungdom den 26. januar 1969 i Nørrebrogade 36. Kopi stillet til rådighed af Ivar Lærkesen.

² Referat af 6. rådsmøde den 22. april 1969 i Nørrebrogade 36.

³ Referat af rådsmøde i EVU den 14. september 1969.

1. "Fremtidens verdenssamfund", 18.-19. oktober i Ålsgårde nord for Helsingør, hvor undervisere og emner var: stud.scient.pol. Finn Laursen, "Nationalstatens vilkår i fremtidens samfund"; højskolelærer Knud Nielsen, "Det enkelte individ og verdenssamfundet"; og fhv. Minister Arne Sørensen, Akademiet for fremtidforskning, "Fremtidige opgaver for Forenede Nationer".
2. "FN-styrker – Fredsbevarende eller fredsskabende?" Internationalt Studentercenter Hald ved Viborg, hvor undervisere og emner var: journalist Hans Solholm, "FN's fredsaktioner"; højskolelærer Knud Nielsen, "Fredsskabende styrker"; og lektor Preben Askgård, "Stormagternes stilling til FN-styrkerne".⁴

På repræsentantskabsmødet på Lyngby Stadsbibliotek den 22.-23. november 1969 fremlagde formanden Flemming Thøgersen en beretning. Han nævnte bl.a., at medlemstallet nogenlunde var uforandret. Direkte adspurgt om, hvor mange medlemmer EVU havde, nævnte han problemerne med at opføre det nøjagtig, men i hvert fald 157 have betalt kontingent. Der var desuden indkommet penge fra støttekredsen, der blev ledet af Anker Nielsen. Der havde været mange aktiviteter. Specielt havde kursusvirksomheden krævet en meget betydelig indsats. Bladet var også en vigtig aktivitet. Og i samarbejde med et rejsebureau havde man foretaget udveksling med østlande, og man havde også deltaget i en arbejdslejr i Ægypten. EVU havde desuden deltaget i andre organisationers arbejde, herunder WAWF og WFY. Frede Buchardt var medlem af DUFs styrelse, og Jesper Rydal var valgt til næstformand for DUF. Og så var EVU blevet medlem af Dansk Samråd for Forenede Nationer og Foreningen Nordens Ungdomsrepræsentantskab. Man havde kontakt med FN-grupperne.⁵

EVU-repræsentantskabet vedtog en resolution om folkedrabet på Amazonlandets indianere (se Tekstboks 15.3).

Tekstboks 15.3: EVU-resolution om drab på indianere i Amazonlandet, Brasilien, fra repræsentantskabsmødet 22.-23. november 1969.

Een Verdens Ungdoms repræsentantskabsmøde opfordrer den danske regering til at udnytte sine kontakter med den brasilianske regering for at foranledige, at denne fremskynder retssagen mod de implicerede i folkedrabene på Amazonlandets indianere samt effektivt forhindre, at fortsat udryddelse af disse finder sted. Ligeledes bør Danmark i FN foreslå oprettelse af et organ med det formål at sikre etniske mindretal mod sådanne overgreb. I forbindelse hermed opfordrer vi desuden den danske regering og presse til i højere grad end tidligere at orientere befolkningen om denne og lignende episoder, også når disse finder sted langt fra de politiske brændpunkter.

Kilde, Resolution, forfatterens arkiv.

Landsformand Flemming Thøgersen ønskede ikke at fortsætte efter repræsentantskabsmødet i november 1969.

Følgende blev valgt:

Formand: Finn Laursen

Næstformand og landssekretær: Sven Hansen

⁴ Kursusprogrammer. Forfatterens arkiv.

⁵ Referat fra repræsentantskabsmødet den 22.-23. november 1969 på Lyngby Stadsbibliotek.

Informationssekretær: Flemming Thøgersen
Politisk Sekretær: Steen Thøgersen
Kasserer: Jette Gottlieb
Redaktør: Kirstine Hee
Kursussekretær: Gunnar Kjær
International sekretær: Preben Thomsen
Rådsmedlem uden portefølje: Jytte Pedersen

I forbindelse med den politiske debat sagde den nyvalgte formand, at man i det nye råd nu skulle prøve at overveje, hvad der skal gøres politisk. Det politiske arbejde burde aktiveres betydeligt. Her kunne WFYs politiske erklæring bruges som udgangspunkt. Han mente, at EVU i højere grad burde følge med i WFYs arbejde og sagde, at føderalismen for lang tid havde været politisk stillestående. Det måtte der gøres noget ved.⁶

Efterfølgende skrev Finn Laursen en kort artikel til *Føderalist*, hvor han gav en lidt mere udførlig redegørelse for sin opfattelse af foreningens strategi på dette tidspunkt (se Tekstboks 15.4).

Tekstboks 15.4: "En EVU-strategi for 1970'erne?" artikel af Finn Laursen

Den teoretiske debat omkring verdensføderalismen har de senere år næppe indtaget den plads i Een Verden og EVU arbejdet, som den kunne fortjene. Der har dog de senere år, ikke mindst i vor internationale forening WFY, været gjort et forsøg på at genindføre den debat, som de verdensføderalistiske bevægelser havde været så rige på i starten lige efter krigen. Med de forskellige studiekredse, der for tiden arrangeres af EVU, forsøges nu noget lignende herhjemme. Jeg skal i det følgende give en kort oversigt over WFY-diskussionen og dens baggrund.

Udgangspunktet for det verdensføderalistiske arbejde har altid været nogle ideer om, hvordan man mener, det internationale system - verdenssamfundet – bør indrettes. Man har erkendt, at det nuværende system hverken kan skaffe sikkerhed eller mindske kløften mellem fattige og rige lande. Det er ikke mindst Emery Reves, der i bogen "Fredens Anatomi", har givet en sønderlemmende kritik af nationalstatssystemet, hvor suveræniteter bestandigt støder sammen. Men samtidigt med at fremsætte ønsker om en verdensstruktur, der kan løse sikkerhedsproblemet og give udviklingslande bedre muligheder, har verdensføderalisterne til alle tider også beskæftiget sig med, hvordan man når målet. Men onde tunger vil hævde, at den verdensføderalistiske strategidebat skrumpede kraftigt ind fra og med kongressen i København i 1953, hvor man mere end nogen sinde før lagde sig fast på FN-pagtsrevisionsstrategien. Senere i 50erne skrev to amerikanske jurister det fundamentale værk "Verdensfred gennem Verdenslov", ja, bogens titel blev foreningens motto. De mange tanker, der især i perioden 1949 til 1951 havde gjort sig gældende hos de verdensføderalistiske studenter om økonomisk udvikling, social retfærdighed o.s.v., samt den daværende verdenspræsident Lord Boyd Orr's tanker om, hvordan fødevareproblemerne kunne løses, gled lidt i baggrunden.

Den stærkt juridisk prægede verdensføderalisme, der således var kommet til at dominere, kritiseredes fra og med 1965 som værende utilstrækkelig af den internationale bevægelses ungdoms- og studenterafdeling. I første omgang tog man de verdensøkonomiske spørgsmål op til debat, stærkt inspireret af den hollandske økonom Jan Tinbergens bog "Shaping the World Economy". Emnet behandledes på tre konferencer i henholdsvis Haag, San Francisco og Tokyo i 1966. Bidragene blev udgivet i bogform med titlen "World Peace through World Economy" – Verdensfred gennem

⁶ Ibid.

verdensøkonomi. Den titel var naturligvis polemisk ment. Som man havde kritiseret den juridiske enfaktor forklaring, måtte man modsætte sig en økonomisk enfaktor forklaring.

Tinbergen opstillede 3 problemer i sin bog:

- 1) Truslen om atomkrig,
- 2) Spændingen mellem kommunistiske og ikke-kommunistiske systemer, og
- 3) Elendigheden i udviklingslandene.

Selv om han især beskæftigede sig med det 3. problem, mente han, at disse hang nøje sammen, og, da de især bundede i nationalistisk nærsynethed, måtte de løses på verdensplan. For øvrigt har Tinbergen beskæftiget sig med det andet problem i en lige så spændende bog "Lessons from the Past".

Blandt de andre bidragydere til konferencerne var den kendte japanske økonom Saburo Okita og den israelsk-amerikanske sociolog Amitai Etzioni, der er forfatter af de for verdensføderalister udfordrende bøger "The Hard Way to Peace" og "Winning without War".

Da verdensføderalisterne kom sammen til kongres i Oslo i 1967, stak de unge atter hovederne sammen. Blandt deltagerne var englænderen Malvern Lumsden, der nu forsker og underviser ved universitetet i Bergen, Sverre Lodgård, der er ved fredsforskningsinstituttet i Oslo, Japaneren Hideo P. Sato, der laver doktordisputats ved universitetet i Chicago, japaneren Ichi Morita, der siden har været sekretær i World Federalist Youth, Per Fischer, vor internationale næstformand, jeg selv og mange andre. Sammen opstillede vi i en kort erklæring nogle punkter, som vi mente, man realistisk kunne arbejde med i dag. Hovedpunkterne gik du på at arbejde for et styrket FN, øget øst-vest samarbejde og øget indsats for at løse problemerne i ulandene. Blandt de indledende principper nævnte vi, "at ethvert internationalt sikkerhedssystem er værdiløst, medmindre det garanterer et verdensfællesskab bygget på social retfærdighed for alle nationer". Dette var et svar på en tendens til at lade det verdensføderalistiske mål blive sikkerhed for sikkerhedens egen skyld. Vi havde hermed klart sagt, at vi ikke ønskede nogen uretfærdig *status quo* sikret.

Vi kaldte de punkter, vi opstillede i Oslo, og den politik, vi i den følgende tid nøjere udarbejdede for "Dynamics for Peace". Via et seminar om "Øst-vest samarbejde som et skridt mod international orden" i Wien i 1968 kom disse til at omfatte visse forslag til styrkelse af sikkerhed i Europa. Vi foreslog anerkendelse af Oder-Neisse linjen og eksistensen af to tyske stater, hurtigst mulig opløsning af militærblokkene og skabelse af atomfrie zoner.

Også Vietnam måtte komme i WFYs søgelys. Siden 1968 har vi skarpt vendt os mod den amerikanske tilstedeværelse i Vietnam. Vi har ikke ment, at Saigon regimet har haft folkelig støtte. Til gengæld har vi ment at kunne støtte NLF's udviklingsprogrammer. Tanken om allerede nu at planlægge rekonstruktionsarbejdet i Vietnam gennem internationale organer er først blevet fremført af WFY. Til støtte for forståelse af Vietnam konflikten udarbejdede en international gruppe under WFY en interessant rapport, der kan rekvireres fra kontoret.

Sidste udtryk for "Dynamics for Peace" er det politiske program WFY udarbejdede sidste sommer i Holland. Heri foreslås, at man i dag kan bidrage til skabelse af verdensfællesskab ved at arbejde for følgende punkter:

- 1) Sikring af menneskerettighederne,
- 2) Styrkelse af det internationale funktionelle samarbejde,
- 3) Bedre strukturering af verdensøkonomien,
- 4) Forbedring af øst-vest forholdene,
- 5) Styrkelse af FN,
- 6) Våbenkontrol,
- 7) Støtte til international frivillig tjeneste,
- 8) Internationalisering af verdenshavene, havbunden og det ydre rum,
- 9) Bevaring af menneskets naturlige miljø,
- 10) Støtte til og anvendelse af fredsforskning, og
- 11) Uddannelse af mere international karakter.

Alle disse punkter har vi ment kan bidrage til den internationale integration og således til udbygning af de fælles institutioner.

Som følge af disse nye ideer i WFY, energisk indsats fra dets sekretariat og råd og øget støtte fra seniororganisationen WAWF har WFY været inde i fantastisk ekspansion de senere år. På Wien konferencen i 1968 startedes en dialog med østlandenes ungdom, som er fortsat siden. Her i påsken besøgte WFY delegationer Moskva og Polen.

Med et seminar i Nigeria sidste efterår om "ungdommen i afrikansk udvikling" er verdensføderalismen desuden for alvor kommet til Afrika. Seminarbidragene er udgivet som særnummer af WFY's blad "Contact", der ligeledes kan rekvireres fra Nørrebrogade 36.

Gennem de i indledningen nævnte studiekredse arbejder EVU frem mod en ny principklæring og aktionsprogram for næste år. Gennem deltagelse i disse studiekredse og til sin tid i EVU's landsmøde får alle medlemmer muligheder for at bidrage til at gøre EVU mere dynamisk.

Landsretssagfører Hermod Lannung sagde i sin "Status over FN": "Vi oplever jo ungdomsoprør af større eller mindre relevans – her ville være brug for et virkeligt ungdomsoprør landene over og for et nyt og bedre internationalt system".

Også EVU kan ekspandere og bibringe ungdomsoprøret det manglende og efterlyste internationalistiske aspekt. Under maj-uroighederne i Frankrig udtalte Daniel Cohn-Bendit i et interview: "Jeg er føderalist". Hermed mente han, at føderalismen kunne anvendes til restrukturering af det stivnede, centralistiske samfund i Frankrig. Men nationalstatens magtmonopolisering har også skabt strukturelle problemer for det internationale samfund. Også på det internationale plan byder føderalismen os det nødvendige svar.

Finn Laursen.

Kilde: *Føderalist* (Udgivet af Een Verdens Ungdom). 8. årg., 2 – 1970, pp. 3-5.

I slutningen af 1969 begyndte man at tale om egentlig sammenslutning mellem Een Verden og FN-foreningen.

EVU's nyvalgte landsformand Finn Laursen (ret konsekvent fejlstavet Lauersen i Een Verden dokumenter på dette tidspunkt) blev informeret af Anker Nielsen:

"Kære Finn,

Til lykke med dit valg til formandsposten i EVU. Jeg håber, du vil få glæde af dette arbejde, og at virksomheden vil lykkes godt.

Som du sikkert ved, er landsformanden for EEN VERDEN's Ungdom medlem af EEN VERDEN's landstyreelse og forretningsudvalg i henhold til vore vedtægters §§ 8 og 9. Dette vil jo blandt andet give anledning til, at vi fremover skal samarbejde nærmere, hvad jeg glæder mig til.

Vedlagt sendes indkaldelsen til det førstkommande forretningsudvalgsmøde. Som du ser, skal vi behandle en sag af afgørende betydning for EEN VERDEN's fremtid. Hvad der dog ikke fremgår af indkaldelsen og det medsendte forslag er, at vi ikke på længere sigt kan påregne at få offentlige tilskud til vor virksomhed, hvis sammenslutningsplanerne mislykkes. I så fald må vi nemlig forvente, at regeringen vil foretrække at få gennemført FN-oplysningsarbejde gennem udenrigsministeriet, hvilket vi selvsagt måtte beklage. Jeg håber meget, at du vil have mulighed for at deltage i forretningsudvalgsmødet. Det er jo overordentligt ønskeligt, at EVU fra begyndelsen deltager i overvejelserne om løsningen af de forskellige problemer i forbindelse med den forslåede sammenslutning. Skulle det imidlertid ikke være muligt for dig at deltage, håber jeg, du kan få tid til telefonisk eller skriftligt at meddele mig dine foreløbige synspunkter om oplægget.

Venlig hilsen
Anker (sign.)⁷

Billede 15.1: EVU's råd 1969-70

Kilde: *Føderalist* (Udgivet af Een Verdens Ungdom) 8. årg., 1-1970, p. 14.

På EVU's rådsmøde den 6.-7. december 1969 på landskontoret kunne Flemming Thøgersen redegøre for kontakterne mellem FN-foreningen, Een Verden og Dansk Samråd for FN. Det blev nævnt, at sammenslutningsplanen først og fremmest skyldtes økonomiske årsager. En sammenslutning af EVU og Danske Studerendes FN-forbund kunne derfor også komme på tale. Der opstod en heftig diskussion på grundlag af oplægget. Der var fra flere sider modstand mod, at EVU sammensluttedes med foreninger, der var mindre politiske end EVU, i overensstemmelse med sit ideologiske ståsted, var. Diskussionen mandede ud i tre forslag, som kom til afstemning:

Forslag 1: EVU nedsætter et udvalg til at forhandle med FN-studerterne om bl.a. en evt. sammenslutning.

Forslag 2: EVU venter og ser, hvor vi står politisk, før vi tager stilling.

⁷ Brev dateret 4. december 1969, forfatterens arkiv.

Forslag 3: EVU nedsætter et udvalg, der ganske uforpligtende forhandler med FN-studerterne.

Forslag 3 blev vedtaget, idet tre stemte for, to stemte imod og to undlod at stemme. Udvalget kom til at bestå af Flemming Thøgersen, Kirstine Hee, og Steen Thøgersen.⁸

Forhindret i at deltage i Een Verdens forretningsudvalgsmøde meddelte Finn Laursen Anker Nielsen pr. brev, at EVU endnu ikke havde taget stilling til sammenslutningerne, men havde besluttet at nedsætte et uforpligtende udvalg, der skulle beskæftige sig med EVU's forhold til FN-studertergrupperne.

Det var også i december 1969, at landsekretær Sven Hansen udsendte en skrivelse om, at EVU's landssekretariat nu var flyttet til Nørrebrogade 36, III, København N, hvor man flyttede ind hos World Federalist Youth (WFY).⁹

1970

En vigtig del af EVUs arbejdsprogram var fortsat weekend kurser. Følgende blev afholdt i første del af 1970:

1. "Ungdom og Udvikling", 24.-25. januar på Solbakken, Ålsgårde nord for Helsingør. Undervisere var stud. polit. Erik Schmidt-Hansen, lærer Frede Buchardt, og mag.scient. Frederick Nartay.
2. "Ungdommen og det internationale samfund", 7.-8. marts, Solbakken Ålsgårde. Undervisere var professor Joahim Israel, stud.scient.pol. Finn Laursen, og redaktør Jørgen Schleiman.
3. "Mennesket og dets omgivelser", 18.-19. april, Solbakken, Ålsgårde, undervisere Journalist Leif Larsen, stud.scient Ole Gaarn og stud.mag. Ole Trillund.

Der blev desuden afholdt en studiekreds om "Verdensføderalismens strategier" på landskontoret på Nørrebrogade med følgende sessioner:

- I. Hvad er føderalisme? Det verdensføderalistiske argument. Verdensmyndighedens kompetence: minimalisme contra maksimalisme. Den 8.2.1970.
- II. En verdensgrundlovgivende forsamling. En kærneføderation. Verdensborgerbevægelsen Mundialisering. Den 1.3.1970.
- III. Integralføderalisme. Regionalføderalisme. Den 22.4.1970.
- IV. FN pagtreform. Den 12.4.1970
- V. Den funktionalistiske strategi. Gradualismen. Neo-funktionalismen. "Dynamics for Peace". Den 3.5.1970

Som grundbøger anvendtes:

1. Hanne Newcombe, *Alternative Approaches to World Government*. Peace Research Reviews, Vol. 1, No. 1, February 1967. Canadian Peace Research Institute.
2. Edith Wynner, *Världsstat på federative grund. Ett program för FN:s omvandling*. Stockholm: Natur och Kultur, 1953.

⁸ Referat af rådsmøde lørdag den 6. og søndag den 7. december 1969 på Landskontoret, Nørrebrogade, inkluderet i nyhedsbrev fra Sven Hansen dateret 16. december, forfatterens arkiv.

⁹ Kopi af meddelelsen, forfatterens arkiv.

Desuden blev følgende værker anbefalet:

1. Emery Reves, *Fredens Anatomi*. København: Branners Forlag, 1949.
2. Elisabeth Nordentoft, *For at de alle må være eet*. København: Eget forlag, 1967.
3. Grenville Clark og Louis B. Sohn, *Indledning til Verdensfred gennem Verdenslov*. København: Een Verden, 1963.
4. Paul Shipman Andrews, *Fredsplan med neutrale nationer som initiativtagere*. København: Oversat og udsendt af Elisabeth Nordentoft.

Og følgende tekster blev stencileret til studiekredsen:

L.P. Duus, "Udkast til forslag om Lov til fremtidig fred på jorden" (1907/1915)

Clarence K. Streit, „Union Nu" (1939)

Albert Einstein, "Udvejen" (1946)

Alexandre Marc, "The total man versus the totalitarian" (ca. 1948)

Francis Gerard, "Regionale føderationer" (ca. 1948)

"Mundialisering" (1950)

Ole Bendix, "Nu er det DERES tur" (1950)

Henrik S. Jensen, "Fra krig til fred" (1955)

Alf Ross, "Verdensstat eller fred gennem statslig ret" (1963)

Leif Gunnarsen, "Professorens ragekniv skærer usikkert" (1964)

Hermod Lannung, "Alf Ross store værk om FN. Et arbejde, der udfordrer til modsigelse" (1964).

Den 8. februar vedtog EVU en udtalelse om ulandstjeneste (se Tekstboks 15.5).

Tekstboks 15.5: Udtalelse om alternativ værnepligt og ulandstjeneste, 8. februar 1970

Een Verdens Ungdom henstiller, at loven om u-landstjeneste som alternativ værnepligtsform vil blive administreret således, at en del af de personer, der ønsker u-landstjeneste, kan blive sendt til Grønland. Her findes et stort behov for fagligt uddannede som med deres arbejdsindsats ønsker, at de økonomiske og sociale problemer må blive løst på en heldig måde. Udviklingen af Grønland er Danmarks opgave med at bringe et teknisk tilbagestående område i verden på lige fod med rige industrialiserede områder.

Een Verdens Ungdom støtter loven om alternativ u-landstjeneste og ønsker, at så vidt muligt alle unge, der ønsker civil udviklingstjeneste, og som er fagligt veluddannede, vil få adgang til arbejde i den tredje verden og på Grønland.

Vedttaget den 8. februar 1970

Kilde: kopi i forfatterens arkiv.

Udvalget mellem Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-forbund, der forhandlede sammenslutning, nåede den 19. marts 1970 frem til et forslag, hvor formålet var defineret på en meget tilfredsstillende måde set fra EVU's synsvinkel (se Tekstboks 15.6). Der var endnu ikke forslag om den nye organisations navn. EVU's forhandlere var nu Sven Hansen, Flemming Thøgersen og Kirstine Hee.

Tekstboks 15.6: Udvalgets forslag til vedtægtsbestemmelser og navn, formål og medlemskab ved en evt. sammenslutning af Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-Forbund, 19. marts 1970

§ 1 Organisationens navn er:

..... udgør sammen med seniororganisationen (Det danske FN-Forbund).

..... fastsætter selv sin organisationsform og vedtager sit eget politiske program-

§2 er en politisk organisation, der arbejder gennem aktiv stillingtagen til politiske problemer.

-s formål er:

- Gennem et alsidigt ungdomsarbejde og på tværpolitisk basis at arbejde for international fred, mellemfolkelig forståelse og øget internationalt samarbejde med henblik på at sikre de fundamentale menneskerettigheder uden hensyn til race, køn, sprog eller religion.
- Udbredelse af kendskabet til og forståelse for Forenede Nationers og FNs særorganisationers målsætning samt deres nuværende og fremtidige virke.
- På enhver mulig måde at bidrage til udviklingen af et sådant verdensfællesskab, som bedst og hurtigst vil føre til en retfærdig og effektiv føderal verdensmyndighed, der kan skabe og sikre den internationale fred, regulere den teknologiske udvikling til gavn for alle og effektivt sikre og fremme det enkelte individs sociale og økonomiske rettigheder samtidigt med, at de etniske gruppers forskellige kulturer respekteres.

§ 3 er medlem af ISMUN (International Student Movement for the United Nations) og WFY (World Federalist Youth).

§ 4 Alle under 30 år, der tilslutter sig organisationens formål, kan optages.

Alle kan forblive medlemmer efter det fyldte 35. år, hvis de i det følgende kalenderår desuden melder sig ind i seniororganisationen.

Kilde: Dokument dateret 19. marts 1970. Forfatterens arkiv.

Den 7. maj 1970 vedtog EVU en udtalelse om USA's krigshandling i Cambodia og sendte et brev til præsident Nixon med en skarp fordømmelse (se Tekstbokse 15.7 og 15.8). Endelig en udtalelse med bid i! Kopi af udtalelsen blev sendt til statsminister Hilmar Baunsgaard.

Tekstboks 15.7: EVU-udtalelse on USA's krigshandlinger i Cambodia, 7. maj 1970

Landsorganisationen Een Verdens Ungdom har med forundring konstateret, at den danske regering endnu ikke over for USA har reageret på præsident Nixons egenhændige iværksættelse af krigshandlinger i Cambodia.

Een Verden Ungdom finder det nødvendigt, at den danske regering tager klar afstand fra dette nye amerikanske forsøg på ved magtanvendelse at bestemme Indokinas fremtid.

Begivenhederne må give Danmark anledning til alvorlige overvejelser af vor stilling til det militære samarbejde med USA inden for NATO. Ved vor deltagelse i NATO støtter vi en forældet inddæmnings- og magtpolitik, der gang på gang har vist sin utilstrækkelighed, og som nu truer med at kaste store dele af Sydøstasien ud i langvarige og ødelæggende krigshandlinger.

Desuden må Een Verdens Ungdom kræve dansk anerkendelse af Nordvietnam. Ved kun at have diplomatisk repræsentation i Sydvietnam bliver den danske regering ensidigt informeret og forspilder muligheder for indflydelse.

Kilde: Pressemeddelelse, 7. maj 1970, i forfatterens arkiv.

Tekstboks 15.8: EVU's brev til præsident Nixon, 7. maj 1970, vedr. Cambodia

May 7, 1970

Mr. Richard Nixon,
The President of the United States of America,
The White House,
Washington, D.C.
U.S.A.

Mr. President,

The Danish World Federalist Youth is horrified by your recent unilateral escalation of the war in Indochina. Your act of war against Cambodia is not in accordance with the hopes many people had placed in you after your expressed wishes of becoming a peace-making president.

The recent trend in the foreign policies of the superpowers to engage more and more in local conflicts in other parts of the world is a very deplorable trend. We strongly feel that no single nation has the moral right to be the policeman of the world.

Your move in Indochina has rendered Western European co-operation with the U.S.A. extremely questionable. Thus, the Danish World Federalist Youth has asked the Danish Government to reconsider its military co-operation with the U.S.A. within NATO and has demanded Danish diplomatic recognition of North Vietnam. Power politics has again showed its inadequacy. The only alternative to this appalling international anarchy is to create a real world community by strengthening the global machinery of the United Nations.

We call for an immediate end to this further imperialist expansion.

Finn Laursen (signed)
Chairman

Kilde: forfatterens arkiv

På EVU's landsmøde i Århus den. 31. maj 1970 aflagde formanden Finn Laursen en beretning. Han begyndte med at gøre opmærksom på, at EVU's struktur var blevet ændret på repræsentantskabsmødet i november 1969. Nu var man gået over til et landsmøde, hvor alle medlemmer havde én stemme. Foreningen var blevet mindre formalistisk, og der havde været større åbenhed (åbne udvalg og åbne rådsmøder). Formanden mente ikke, at strukturen var altafgørende. Den var nødvendig men ikke tilstrækkelig. Aktiviteterne have koncentreret sig om afdelingerne i Århus og København. I de seneste måneder dog kun i København. Forhandlingerne om sammenslutning med Danske Studerendes FN-forbund (DSFNF) blev omtalt.

Rådet havde bestået af ni personer. Jytte Pedersen trådte tilbage i december. Bent Andersen (ikke den Bent K. Andersen, der tidligere havde været aktiv i foreningen) blev valgt ind i stedet. Gunnar Kjær var i januar udsat for en trafikulykke. Steen Thøgersen rejste sidst i marts til Afrika som ulandsfrivillig. Finansielt havde foreningen i den forløbne periode kørt på pumperne. Indtægt udover kontingent var kommet fra kurserne, idet nogle af gruppelederhonorarerne var blevet givet til foreningen. Ingen havde haft tid til at prøve at skaffe annoncer til bladet. Den eneste hvervekampagne, der havde været, var omdeling af Vietnam pjecer i forbindelse med en demonstration den 15. april 1970.¹⁰

¹⁰ Referat fra landsmødet den 31. maj 1970 i Studenternes Hus i Århus. Forfatterens arkiv.

Der havde været afholdt tre studiekredse om henholdsvis verdensføderalismens strategier, militære blokdannelser og forurening. Der var blevet afholdt tre kurser og der var blevet udsendt tre politiske udtalelser og sendt brev til Præsident Nixon. Der var udkommet to numre af bladet *Føderalist*. Per Fischer var blevet valgt til næstformand i WFY. Flemming Thøgersen og Finn Laursen havde siddet i Een Verdens forretningsudvalg. Endelig omtaltes sammenslutningsforhandlingerne. Så læser vi følgende i referatet:

”Formanden konkluderede:

Foreningen havde haltet videre som den hidtil havde gjort. Normalt antal kurser og blade. Der havde dog været flere politiske diskussioner end tidligere i Rådet.

Formanden sluttede af med at sige, at han af studiemæssige grunde ikke kunne afse så meget tid til EVU i følgende periode, og at han ville trække sig helt ud til september.”¹¹

Som næstformand og medlem af udvalget, der forhandlede med DSFNF fortalte Sven Hansen om de sammenslutningssamtaler, der havde fundet sted med DSFNF. Følgende er direkte citat fra landsmødeberetningen:

”Forhandlingerne mellem EVU og DSFNF kom i gang lige efter repræsentantskabsmødet i november p.g.a. at seniororganisationerne Een Verden og Den danske FN-forening var begyndt at tale om sammenslutning. Begge ungdomsorganisationerne var positivt indstillet og overhalede snart seniororganisationerne, idet seniororganisationerne havde Dansk Samråd for Forenede Nationer at tage hensyn til, [da] man ønskede en sammenslutning af alle de organisationer, der har som formål at arbejde med FN-spørgsmål. Ungdomsorganisationerne udarbejdede snart et forslag til vedtægtsbestemmelse om navn, formal og medlemskab. Sven mente, formuleringen i dette forslag var bedre end i EVUs nuværende formålsparagraf, og verdensføderalisme er der ikke skortet på. Fra DSFNFs side har man været virkelig indstillet på at formålsparagraffen skulle lægge op til en politisk forening. Efter at forhandlingerne begyndte, har ungdomsorganisationerne arbejdet nært sammen; bl.a. om en fælles ansøgning til ministeriet for udviklingslandene om økonomisk støtte til vort organisatoriske arbejde samt en fælles ansøgning til undervisningsministeriet om at få tilskud til en konsulent under fritidsloven. Forhandlingsudvalget har bestået af Flemming Thøgersen, Sven Hansen, Kirstine Hee og Steen Thøgersen.”¹²

Som landssekretær fulgte Sven Hansen op med en organisatorisk beretning. Atter citeres direkte fra beretningen:

”Om det organisatoriske arbejde sagde Sven, at rådet som pålagt af sidste repræsentantskabsmøde havde løst sekretariatsproblemet. Sven var blevet udstationeret som militærnægter til det internationale sekretariat, som World Federalist Youth, vor internationale organisation, har i København. Og der har EVU nu sit Landskontor.

Sven rejste spørgsmålet, om det er det rigtige tiden bliver brugt til på Landskontoret. Det mente han ikke. Han mente, at hans arbejde på Landskontoret var blevet lidt spredt fægtning, fordi der ikke er andre end ham selv, der er interesseret i, hvad tiden skal bruges til.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

Samarbejdet i rådet havde det efter Svens mening været så som så med. For flere af rådsmedlemmernes vedkommende har de ikke engang udført det arbejde, som de mere eller mindre direkte har påtaget sig ved rådsmøderne.

Og Sven konkluderede, at EVU ikke har fungeret effektivt siden sidste repræsentantskabsmøde fordi EVUs struktur er sådan, hvis rådet ikke fungerer effektivt, er der kun lille sandsynlighed for, at organisationen fungerer effektivt. Sven skønnede, at aktiviteten i landsorganisationen trods alt siden repræsentantskabsmødet havde ligget over sidste års.¹³

Det blev oplyst at ca. 250 personer havde betalt kontingent.

Sven Hansen fremlagde følgende fire forslag til vedtagelse vedrørende sammenslutningen mellem EVU og DSFN:

Forslag nr. 1:

”Landsmødet beslutter, at forhandlingerne mellem Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-Forbund fortsættes.” Forslaget blev enstemmigt vedtaget.

Forslag nr. 2:

”Landsmødet pålægger rådet – medmindre forhandlingerne mellem Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-Forbund bryder sammen – i september eller oktober at holde ekstraordinært landsmøde, der skal træffe endelig afgørelse om EVU skal indgå i en landsorganisation, der umiddelbart efter det ekstraordinære landsmøde fremkommer af Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-Forbund, der begge lader alle deres aktiver og passiver indgå i den sammensluttede organisation, ligesom samtlige medlemmer af EVU og DSFN automatisk overgår som medlemmer af den sammensluttede organisation.” Også enstemmigt vedtaget.

Forslag nr. 3:

”Landsmødet indstiller til det ekstraordinære landsmøde, at forslaget til vedtægtsbestemmelser om navn, formål og medlemskab ved evt. sammenslutning mellem Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-Forbund vedtages.” Én undlod at stemme; ellers enstemmigt vedtaget.

Forslag nr. 4:

”Landsmødet tilslutter sig de retningslinjer for den sammensluttede organisations nye struktur, som er skitseret af landsmødets organisatoriske arbejdsgruppe.” Én undlod at stemme; ellers enstemmigt vedtaget.¹⁴

Udover den organisatoriske arbejdsgruppe var der på landsmødet også en politisk arbejdsgruppe, der fremlagde en skitse til en principerklæring. Den efterfølgende diskussion blev lang og heftig. Resultatet blev, at landsmødet nedsatte et udvalg, som skulle lave et endeligt forslag til principerklæring efter de retningslinjer, som landsmødet vedtog. Principerklæringen skulle udarbejdes på baggrund af følgende:

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

EVUs gamle principerklæring, WFYs principerklæring, WFYs resolution om Mellemøsten, noget om Kina, samt den resolution, som landsmødet vedtog om militæralliancer.¹⁵

Landsmødet valgte følgende rådsmedlemmer:

Landsformand: stud.scient.pol. Finn Laursen

Lanssekretær: journalist Sven Hansen

Kasserer: programmør Britta Sjöström Hansen

Redaktør: forlagsredaktør Kirstine Hee

Informationssekretær: bibliotekar Flemming Thøgersen

Kursussekretærer: Lærer Bent Andersen og programmør Gunnar Kjær

Suppleanter: Eigil Andersen, Per Fischer, Julie Agerbæk Jørgensen, Jytte Pedersen og Preben Thomsen.

Som nævnt vedtog landsmødet en udtalelse vedrørende militære alliancer (se Tekstboks 15.9), der brød med Een Verdens politik om ikke at udtale sig om NATO.

Tekstboks 15.9: EVUs udtalelse fra landsmødet den 1. maj 1970 i Aarhus om militære alliancer

EVU arbejder for en opløsning af de militære alliancer. Derfor ser vi med beklagelse på de bestræbelser, som gøres for at udvide det civile samarbejde inden for NATO, f.eks. ved at beskæftige sig med forureningsproblemer.

Sammenblanding af civilt og militært samarbejde indebærer en fare for en yderligere cementering af magtblokkene, fordi civilt samarbejde på tværs af blokkene vanskeliggøres.

EVU finder derfor, at Danmark bør trække sig ud af enhver form for civilt samarbejde i NATO og i stedet søge et samarbejde om civile problemer etableret i fællesskab med alle interesserede lande i øst og vest.

Carl Ingemann Jensen (sign)

Finn Laursen (sign.)

Dirigent

formand

Kilde: kopi i forfatterens arkiv

På WAWF's kongres i Ottawa i august 1970 blev Norman Cousins (USA) genvalgt. Der samme gjorde Knud Nielsen som formand for Council, en post han fik lidt i utide i januar 1970, da den tidligere formand Bill Sheehan (Canada/USA) trådte tilbage. Nyvalgt til formand for WAWFs forretningsudvalg var John Roberts (UK). På ungdomssiden blev Per Fischer afløst som formand af Jos Lemmers, Nederlandene, men Per Fischer fortsatte som redaktør af bladet *Contact*.¹⁶ Andy Clarke fortsatte som generalsekretær for WAWF og Ichi Morita fortsatte som sekretariatsleder for WFY.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ "14th World Congress. A Special report", *World Federalist*, Vol. 16, No 4 (September/October 1979), pp. 6-8.

Billede 15.2: Fra WAWF's Ottawa kongres, åbning, 23. august 1970. Forrest ses WAWF's Council-formand Knud Nielsen og FN's generalsekretær U Thant.

Bagerst til højre ses Ichi Morita, eksekutivsekretær, og Per Fischer, formand, World Federalist Youth

Kilde: venligst stillet til rådighed af Ichi Morita.

Den 23. juli 1970 fulgte så et forslag fra forhandlingsudvalget vedrørende sammenslutningen af Danske Studerendes FN-Forbund og Een Verdens Ungdom, hvor det blev foreslået, at den sammensluttede organisation skulle hedde Internationalt Forum. Forslaget indeholdt fortsat det tidligere foreslåede formål, der talte om verdensfællesskab og en føderal verdensmyndighed.¹⁷ Der kom et nyt forslag fra forhandlingsudvalget den 24 august, der ikke ændrede på formålsparagraffen.¹⁸

Den 31. juli 1970 blev der så indkaldt til ekstraordinært landsmøde i EVU den 5. september 1970 i Kompagnistræde 32 A. Hovedpunktet på dagsordenen var sammenslutningen. Samme dag blev der indkaldt et konstituerende møde i den sammensluttede organisation den 6. september, også i Kompagnistræde, hvor hovedpunkterne var politisk program, arbejdsprogram, økonomi samt valg af formand, m.fl..¹⁹

På det konstituerende møde i Internationalt Forum den 6. september 1970 valgtes følgende styrelsesmedlemmer:

Formand: Jens Erik Torp

Kasserer: Sven Hansen

Sekretær: Viggo Berthelsen

Seks styrelsesmedlemmer: Kirstine Hee, Otto Larsen, Ivar Lærkesen, Per Krarup, Iben Stellfeld og Jens Krüger.

Sagaen om EVU sluttede. Desværre overlevede verdensføderalismen ikke ret længe i Internationalt Forum, i modsætning til seniororganisationen FN-Forbundet, der fortsatte som medlem af WAWF. I 1974 vedtog Internationalt Forum et principprogram, "hvor det fremgår, at det er organisationens mål at bekæmpe

¹⁷ Forslag I til vedtægter for ungdomsorganisationen Internationalt Forum, dateret 20. juli 1970. Forfatterens arkiv.

¹⁸ Forslag II til vedtægter, dateret 24. august 1970. Forfatterens arkiv.

¹⁹ Indkaldelser, forfatterens arkiv.

imperialismen og derfor kritisk følge de officielle danske u-landspolitik." "Føderalisme optog ikke foreningen, men internationale forhold, internationalt samarbejde og dele af FN beskæftigede man sig naturligvis med," fortæller Sven Hansen, der var den EVU'er, der fortsatte længst i Internationalt Forum.²⁰

Vi kan vel konkludere, at ungdomsarbejde for verdensføderalisme standsede forholdsvis brat i Danmark efter fusionerne i 1970. Dog fortsatte et internationalt verdensføderalistisk ungdomsarbejde nogle år endnu i World Federalist Youth (WFY), også med danske bidrag.

²⁰ Email fra Sven Hansen til forfatteren, 10. januar 2021.